POVSTALEC

MĚSÍČNÍK STUDENTŮ VYSOKÉ ŠKOLY KREATIVNÍ KOMUNIKACE

leden 1 2017

VŠKK
VYSOKÁ ŠKOLA
KREATIVNÍ
KOMUNIKACE

Budoucnost je v kreativním průmyslu.

My tě na ni připravíme!

Art director | Grafik | Spisovatel
PR manažer | Copywriter | Gamedesigner
Publicista | Account manažer | Animátor
Reklamní fotograf | Marketingový manažer
Filmař

Dny otevřených dveří:
31. 1., 28. 2., 8. 4., 18. 4.,
23. 5., 5. 9. 2017

www.vskk.cz

Je mi ctí vám představit historicky první, a dá-li Bůh a vedení Vysoké školy kreativní komunikace – což je pro nás studenty téměř zaměnitelné –, snad ne poslední číslo časopisu *Povstalec*. Nebyla to lehká cesta. Dostáli jsme svému jménu a tvořili vše v partyzánských podmínkách, v temných zákoutích VŠKK, pod lavicemi, po večerech v našich studentských příbytcích a hospodách. Několik z nás v průběhu přípravy skolila nemoc, mnohým selhala technika, některým nevydržely nervy…

Původně mělo toto číslo vyjít v říjnu, ale bylo příliš deštivo a nateklo nám do redakce. Snažili jsme se tak vše napravit v listopadu, to nám ovšem došel papír v tiskárně. Celé naše povstání bylo ohroženo. Jsme ovšem banda šikovná, a tak teď tvrdíme, že toto první číslo mělo vyjít symbolicky na začátku nového roku. Bude se to alespoň historikům dobře pamatovat.

Povstalec vám bude každý měsíc přinášet zprávy ze školy, a jelikož se nepřítel nejlépe rozkládá zevnitř, neochudíme vás ani o bulvár. V rubrice Ševel se například dozvíte, kdo se na vánočním večírku školy válel po zemi a co že se ukrývá v místnosti č. 111.

Ve spolupráci se Spolkem Dobrá čeština jsme pro vás připravili recenze Kunderova románu *Život je jinde* a oceňovaného komiksu *Hilda* Luka Pearsona. Pokud jste však spíše fanouškem divadla, doporučil bych rubriku minirecenzí, kde najdete zhodnocení hned tří divadelních inscenací.

Každý měsíc bude v Povstalci také publikovat svůj článek jeden pedagog VŠKK. V tomto čísle najdete text z míst přímo nejvyšších, od rektorky Markéty Kořené, která všem posílá *Novoroční projev radosti*.

V rubrice Mimo barikády se zase dozvíte, kde studenti tráví volný čas (respektive kde jsou, když nejdou na přednášku). Veronika Šaumanová vás článkem *Šíleně hladová princezna* pozve na kávu či jiný jed dle vašeho výběru do legendární restaurace Red Hook.

Můžete se také pobavit nad komiksem nebo zjistit, jak že to je s tou Máchovou *Poutí krkonošskou*. Ale až budete tímto číslem listovat, nezapomeňte především na Uměleckou přílohu. Najdete v ní cestopisné črty *Lechaim* Layly Bartheldi a fotografie Anny Hladké *V řadě*.

(Nezapomeňte nám také napsat své postřehy, dotazy, kritiku, případně i chválu. Koneckonců děláme to pro vás! A taky trochu pro tuhle zem…)

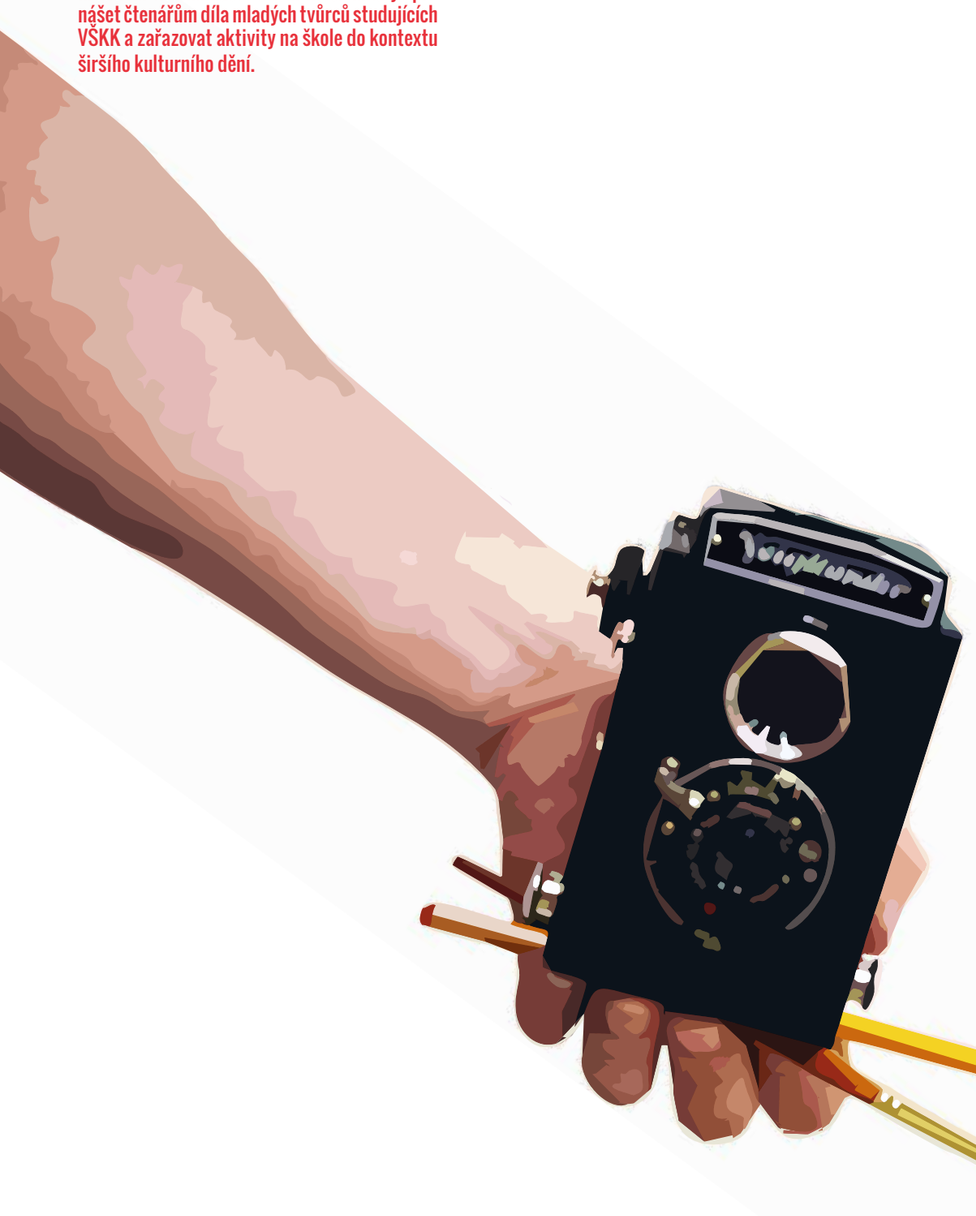
Vážené čtenářky, vážení čtenáři,
příjemné čtení přeje

Michal Beck
šéfredaktor

mesicnikpovstalec@gmail.com
Vysoká škola kreativní komunikace (@vskk.cz)
Na Pankráci 420/54, 140 00 Praha 4 - Nusle

Měsíčník POVSTALEC (sídlící v blízkosti Pražského povstání) byl založen v srpnu 2016 skupinou bývalých studentů zaniklé Literární akademie a současných studentů Vysoké školy kreativní kouminkace. Cílem měsíčníku je přinášet čtenářům díla mladých tvůrců studujících VŠKK a zařazovat aktivity na škole do kontextu širšího kulturního dění.

POVSTALEC
Číslo 1 | Ročník I.
Vyšlo v Praze 1. 1. 2017

Šéfredaktor:
Michal Beck

Zástupce šéfredaktora:
Nicole Rebeka Snová
Veronika Šaumanová

Redaktoři:
Jan Bláha
Jana Fleglová
Anna Hladká
Jan Mazanec
Barbora Podaná
Kateřina Segešová
Anna Štičková

Jazyková redakce:
Barbora Podaná
Nicole Rebeka Snová
Veronika Šaumanová
Anna Štičková

Fotografie:
Anna Hladká

Ilustrační doprovod:
Veronika Šaumanová

Grafická úprava:
Michal Beck
Veronika Šaumanová

Obálka:
Anna Hladká
Gabriel Uhlíř

Sazba:
Michal Beck

Technická redakce:
Jan Bláha

Spolupráce:
Dobrá čeština (www.dobracestina.cz)

Vydavatel:
Vysoká škola kreativní komunikace, s.r.o.

OBSAH

leden

4 Ševel
Od konce až do začátku

6 Zprávy

8 Hrr na ně...!

10 Zbloudilá střela
...a studenti budou básnit dál!

11 Fejtónek
Téma + réma = tréma?

13 Filmové okénko
Propojíme! Vyděláme? Uvidíme...

14 Minirecenze

16 Recenze
Malá Hilda nejen pro malé čtenáře
(Luke Pearson)
Čtenář je jinde
(Milan Kundera)

20 Slovo
Mgr. Markéta Kořena, Ph.D.:
Novoroční projev radosti

24 Umělecká příloha
Layla Bartheldi: Lechaim
Anna Hladká: V řadě

39 Doktore, vyprávěj
Romantické hoře na romantické hoře
(K. H. Mácha)

40 Mimo barikády
Šíleně hladová princezna

42 Anketa

44 Komiks
Jak to bylo s... Franzem Kafkou!

44 Epigramy

OD KONCE AŽ DO ZAČÁTKU

PROSINEC

Začala bych od začátku, ale to dneska dělá každej, tak to vezmu od konce. Zkouškový na krku. Pro nováčky: lichotky, krátký sukně a psí oči nepomáhaj. Budete se muset fakt učit. Blbý, no. Kdybyste si náhodou nebyli jistý správnou odpovědí, vězte, že vždycky zní: „Baudelaire“. A buďte v zenu, na všechno máte tři pokusy. Chvála tomu, kdo to vymyslel!

Týhle šestitýdenní zkouškový parádě předcházel Vánoční pinč na Pankráci. Velmi zajímavá akce. Člověk totiž už při vstupu do knihovny vdechnul minimálně dvacet litrů alkoholu, kterej mu hnedka kondenzoval v nose. Lidé postávali, popíjeli a klábosili o intelektuálních tématech. Divoká párty, to nemůžu říct. Přesto se někteří na týhle bouřlivý pařbě dokonce váleli po zemi. Hlavně teda malá Šidáková. A Ignác, což je boxer paní rektorky, kdyby to někdo jakoby nevěděl. Dobře, byli to jen oni dva.

Doneslo se ke mně (protože ke mně se vždycky všechno doševelí), že druhej den vizuálové pořádali nějakou konkurenční akičku. Nechci strašit, ale zase tu roste to divný napětí mezi Literární a Vizuální tvorbou, jako bylo na Literární akademii. Musíme s tim něco udělat. Vždyť toho máme tolik společnýho! Třeba hodiny reklamy. Což mi připomíná, že díky těmto hodinám konečně vim, jak se řekne „reklama“ asi v patnácti jazycích. A taky jak to bylo s tou evolucí nebo s novou informací, která když není nová, není to informace.

Taky máme povinný workshopy s pány S. a V., jejichž jména nikdy neslýcháme odděleně. Ve škole jsou něco jako Voskovec a Werich v reklamě. Chudáci z nás museli bejt trochu zoufalí, když jsme jim přednesli svoje inovativní reklamní vize. Ale ustáli to profesionálně. Jedna holka měla teda ale docela pech, poněvadž byla ve skupině s Palatou, kterej se očividně vykašlal na školu, a se Sarokinem, kterej byl v tý době v nemocnici se zápalem plic. Kirile, vítej zpět a zapínej si ten kabát!

Paní rektorka nás na hodině naučila, že „znechucení je postoj celkem dostupný“. Beru si k srdci a budu se znechucovat na každém kroku! Naposledy jsem byla znechucená tím, jak melancholicky dokážu uvažovat o naší škole. Třeba u zdobení školního vánočního stromku jsem se fakt nechutně dojala. Ale co už. Mám to tam ráda. Což mi připomíná Povstání na Pankráci. To byla bezva akce. Mnozí z nás mají doteď spálený chlupy v nose z česnekový pomazánky, kterou dovalila spolužačka Segešová. Větrat jsme tam museli ještě tejden.

Někdy v mezičase se taky formoval Povstalec, kterej právě držíte v rukách. Snad mě šéfik nevyrazí, když přiznám, že to byla dlouhá a náročná cesta, ze který mu skoro hráblo. Ale teď už může bejt na svý *Povstalce* pyšnej. Má pod sebou tým redaktorů z prváku i druháku, který nedodržujou deadline a odmítaj layoutu říkat layout, tak mu říkaj ananas. A grafiku na obálku nám dělá ten prima kluk z prváku, co má každej tejden jinak barevný vlasy. Tým snů!

Na podobně dlouhou a náročnou cestu naskočila i parta knihovnic. Jana, Bára a Anička se rozhodly, že roztřídí knížky podle druhů a oborů a všechny zanesou do katalogu. Dobrá zpráva pro vášnivý čtenáře: zanedlouho budou mít hotovo a rozběhnou systém výpůjček. Každopádně do knihovny choďte i tak. Stala se z ní taková domovská základna naší alma mater. Bezpochyby je to díky neodolatelnýmu šarmu knihovnic.

Co se týká ostatních místností, furt ještě nevíme, jak vypadá č. 111. Mezi studenty panuje podezření, že jde o tu cimru z románu 1984. Důvodně se také domníváme, že v č. 111 končí i všechny zásoby toaleťáku. Na dámách totiž v odpoledních hodinách pravidelně začíná krizovka. Několik prvních tejdnů jsme se taky obávali teroristickýho útoku, poněvadž na škole preventivně nebyly žádný koše. Teda, abych nekecala, jeden dvacetilitrák tu byl, úplně dole vedle gauče. Ale báli jsme se o holej život! No a teď už dokonce i třídíme…

A krzeva tohle neskutečně zajímavý téma se postupně dostáváme k začátku akademickýho roku. První semestr na nový škole. Naši pedagogové z bývalé Literární akademie nám řekli, že dostudujem, i kdyby nám měli postavit jinou školu nebo nás učit při petrolejkách. Nemůžu uvěřit tomu, že to fakt vyšlo. Slzička. Máme novou školu. Slzička. Jsme zase o krok blíž k tomu, abychom se vyhrabali z tý beztitulový žumpy. Třeba to tentokrát už konečně vyjde. Do tý doby budu sledovat, co se kde ševelí, abych se s váma o to mohla každej měsíc podělit.

Pac a pusu

KRÁLOVNA ŠEVELE

Hodiny tvůrčího psaní vedli Horáček a Goldflam. Kdo bude další?

Všem studijním programům, které se na VŠKK vyučují, kralují hodiny, jimž studenti i pedagogové zkráceně říkají „dílny“. Tento stěžejní umělecký předmět má největší časovou dotaci. Studenti se díky němu učí autorskou tvorbu nejen rozvíjet, ale i kriticky vnímat. „V dílnách si student od prvního ročníku může vyzkoušet celou řadu přístupů k tvorbě a zvolit si vlastní profilaci, kterou bude rozvíjet volbou dílny v dalších ročnících. Obdobou dílen na Literární tvorbě jsou ateliéry na Vizuální tvorbě,“ vysvětluje vedoucí katedry Literární tvorby Daniel Kubec, který vede hodiny tvůrčího psaní pro první ročník. Studenti druhého ročníku měli v zimním semestru na výběr ze dvou dílen, a to pod vedením Arnošta Goldflama a Michala Horáčka. Zatímco Goldflamova dílna dramatu bude pokračovat i v letním semestru, villonská balada s Horáčkem končí. O návazné dílně a o tom, kdo ji povede, katedra zatím jedná. „Snažíme se studentům vyjít vstříc vzhledem k jejich směřování a zaměření na tvorbu poezie. Rozhodnutí bude zveřejněno v prvním lednovém týdnu,“ tvrdí Kubec. Vedení také uvažuje o zařazení neuměleckých dílen. „Studenti si také vyzkouší dílny, které mají zlepšit jejich znalosti v dalších odvětvích slovesné tvorby a rozšířit možnosti pracovního uplatnění. Jde zejména o workshopy a dílny zaměřené na tvorbu reklamního textu, redakční práci a publicistiku,“ dodává Kubec.

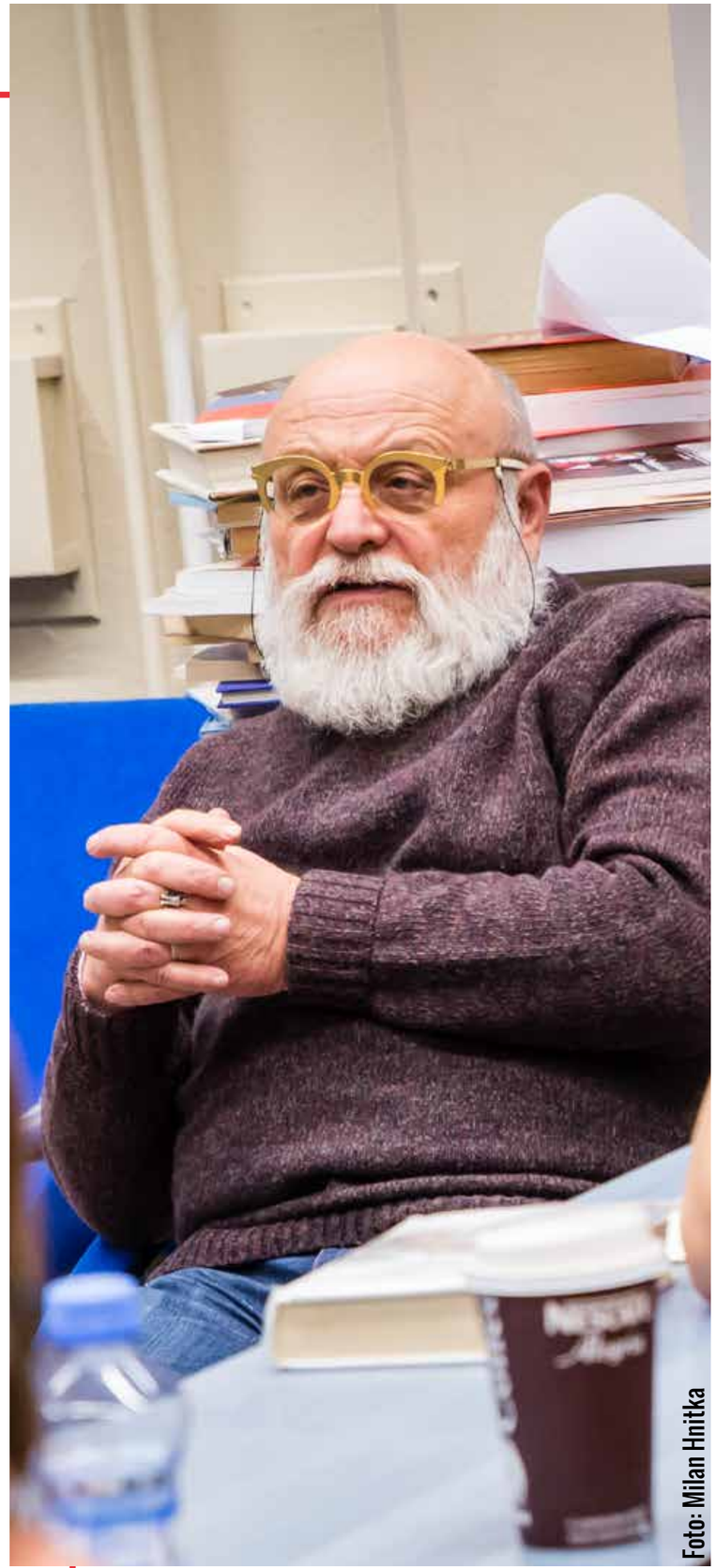

Foto: Milan Hnitka

Sotva otevřela dveře prvním studentům, už se podílí na odborných konferencích

Vysoká škola kreativní komunikace (VŠKK) se během loňského podzimu podílela na pořádání hned dvou odborných projektů. Zářijová třídenní konference Cožpak to jsem chtěl, aby mne zařadili do literatury? se věnovala životu a dílu Jakuba Demla. Konala se přímo v Tasově, kde se spisovatel narodil. Pedagogové a studenti VŠKK se zapojili nejen do odborné části, kde přednesli své příspěvky, ale i do doprovodného programu. Připravili například den s Demlem pro děti z tasovské základní školy nebo scénické čtení z Demlových knih a dopisů. Druhá konference, pořádaná o měsíc později v Jáchymově, nesla název Jáchymov ve 20. století – místo paměti evropských dějin. V rámci bloku Jáchymov v literatuře a vzpomínkách svůj příspěvek uvedli rektorka VŠKK Markéta Kořená a vedoucí katedry literární tvorby Daniel Kubec. Akademická obec VŠKK se opět podílela i na doprovodném programu. „Zajistili jsme scénické čtení z díla českého spisovatele Karla Pecky Bylo toho dost… a tematickou výstavu Jáchymov v literatuře, která bude v karlovarském muzeu ke zhlédnutí až do konce roku. Fotodokumentaci akce zajistila studentka oboru Fotografie a audiovize Anna Hladká,“ uvedl Kubec.

Jana Fleglová

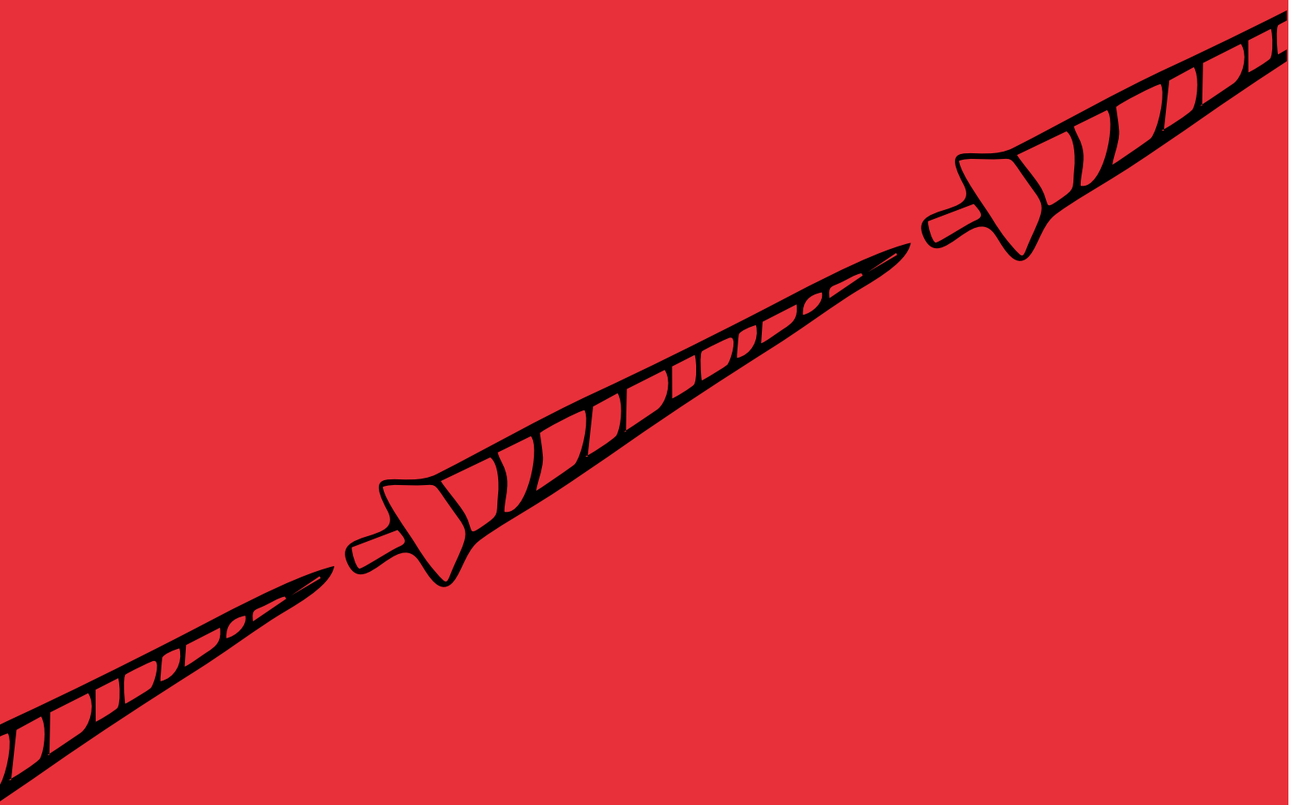
Spolek Dobrá čeština vydal prvotinu

Dobrá čeština přivítala svou první knihu *Moje řeč*, a to 8. prosince v kavárně Náký Kafé. Soubor fejetonů vydal kolektiv autorů ze Spolku Dobrá čeština ve spolupráci s nakladatelstvím Albatros. Kniha skrývá fejetony o jazyce, jeho uživatelích či prznitelích, které spolek publikoval na internetu, případně byly napsány přímo pro tuto knihu. Autory příspěvků jsou členové Dobré češtiny, pedagogové, absolventi Literární akademie a studenti VŠKK. Daniela Iwashita, jedna ze zakladatelek spolku, byla ke knižnímu vydání původně skeptická. „Neměla jsem pocit, že kniha je dobrý nápad, nicméně studenti se s tímto těžkým útvarem poprali a kniha v mých očích obstála,“ říká Iwashita a dodává, že na knihu od jejího vydání vyšlo už několik recenzí.

HRR NA NĚ...!

Akce, které by vám neměly uniknout

Leden

Út
3

Česká meziválečná avantgarda: literární avantgarda, knižní grafika, fotografie, divadelní scéna, architektura
Foyer opatovské knihovny poskytne své zázemí výstavě Česká meziválečná avantgarda sestavené z fondu oddělení vzácných tisků Městské knihovny v Praze. K vidění budou díla českého poetismu a surrealismu nebo knihy se zajímavými avantgardními obálkami a ilustracemi. Expozici doplní i snímky významných českých fotografů a ukázky návrhů divadelních scén. Výstavu můžete navštívit do 28. 1. 2017.

11
St

Česká beletrie v roce 2016
V pobočce městské knihovny Dům čtení v Ruské ulici proběhne diskuse o knihách, které se staly zásadními pro rok 2016. Zmíněny budou i literární události, festivaly a uplynulé knižní veletrhy, hovořit se bude také o nadcházejících událostech v literatuře. Debaty se můžete zúčastnit od 18:00 do 19:30.

Út
17

Pražský chodec Josef Kroutvor
„Pražské centrum i periferie, odvrácená tvář hlavního města, která přesto ukrývá kulturní klenoty. Od šedesátých let se esejista a poutník Josef Kroutvor toulal, aby objevil pro knihu *Praha mizerná* (2016) roztodivná zákoutí. Vrátil se ve svých esejistických textech domů z Benátek, kterým věnoval netypický bedekr, z *Nových cest na jih*, v nichž objevoval polozapomenutou historii jižních krajů."

Večerem v Knihovně Václava Havla bude provázet Jiří Fiedor z nakladatelství Pulchra, kde titul vyšel. O pražském chodci se můžete leccos dozvědět od 19:00.

26
Čt

Mezi nebem a zemí: Obrysy české spirituální poezie 1939–1945
Oddělení 20. století a literatury současné ÚČL AV ČR pro vás připravilo přednášku Jiřího Zizlera. Navštívit ji můžete v přednáškovém sále budovy Ústavu pro českou literaturu na Florenci, ve 14:30.

Pá
27

Holomíček, Stoilov, Žantovský: Album Václav
„Bohdan Holomíček patřil k blízkým přátelům VH. Vybaven fotoaparátem a nadšením, zato bez plánu, záznamů a datací se vrhal do společných oslav, výletů, divadelních představení, spikleneckých porad, svateb, soukromých setkání i ceremoniálů se světovými politiky… a teprve nyní se nad kupou fotek s Viktorem Stoilovem, šéfem nakladatelství Torst, pustil do bezmála detektivního pátrání, kdo je kdo. Výsledkem je Album Václav, obsahující dosud nepublikované fotografie a přílohu stovek unikátních popisků."

O Albu Václav pohovoří Michal Žantovský s Bohdanem Holomíčkem a Viktorem Stoilovem v Knihovně Václava Havla od 19:00.

do
26
února

Jan Zrzavý – Důvěrné příběhy
Až do 26. 2. máte možnost ve Veletržním paláci zhlédnout výstavu tvorby Jana Zrzavého. Ve sbírkách Národní galerie se nachází velký soubor jeho ilustračních kreseb.

„Jeho moderní přístup k obsahu ilustrovaného textu povýšil ilustraci na rovnocenné dílo. Nejznámější obrazové doprovody k Máchovu Máji a Erbenově Kytici jsou spojeny s dvacátými léty a nakladatelstvím Aventinum. Druhý rozmach souvisí s návratem na uměleckou scénu v druhé polovině padesátých let s kresbami k Shakespearovým Sonetům a s ilustrováním knih Julia Zeyera. Zrzavého ilustrace doprovázejí řadu knih českých a světových autorů, které jsou rovněž vystaveny v grafickém kabinetu (3. patro)."

Barbora Podaná

...A STUDENTI BUDOU BÁSNIT DÁL!

Barbora Podaná

Další semestr bude pro studenty Vysoké školy kreativní komunikace velmi lítostivý. Tvůrčí dílna villonské balady s Michalem Horáčkem končí. Kandidát na prezidenta České republiky vyučoval současné i budoucí umělce pouhé tři měsíce. „Byly to hezké časy, zažili jsme smích, ale přišly i slzy, zažili jsme radost, ale i obrovské utrpení," popisuje své pocity ze semináře jedna z horlivých studentek.

Textař Michal Horáček se na svém facebookovém profilu vyjádřil ke své krátké, ale výživné pedagogické kariéře takto: „Že studenti budou psát ucházející básně, jsem čekal, ale to obrovské nadšení pro mou skromnou osobu! Semestr skončil, ale moji studenti žijí dál. Oblíbili si mne a mou slávu teď šíří do svých měst, mezi svoje přátelé a své rodiny." Dále také v jednom z komentářů pod příspěvkem označil studenty za „chodící billboardy", které jsou navíc „vděčné a zdarma".

Jeho příspěvek se rozšířil virtuálním světem jako vlna tsunami, díky níž doplulo do poštovní schránky VŠKK nemalé množství životopisů a motivačních dopisů, prostřednictvím nichž žádají o práci mnozí další kandidáti na prezidenta republiky.

Jako první otevřela rektorka Markéta Kořená dopis od Zdeňka Škromacha. Byl trochu zkrabacený a rozpitý. Pravděpodobně proto, že ho pan bývalý senátor sesmolil ve svém oblíbeném zahradním bazénku. Škromach nabízí studentům tvůrčího psaní taktéž dílnu poezie, neměla by se však týkat západní francouzské balady, nýbrž pravé budovatelské básně. „Prostého člověka abyste dneska v básni pohledali. Rád bych, abychom se studenty tvořili hlavně v plenéru, v polích nebo v továrnách. Do poezie se musí vrátit dělník, zemědělec, traktor, úderník! Poezie se musí znovu dostat mezi lid, a nebýt pouze výsadou intelektuálního snobismu," píše mimo jiné ve svém dopise Škromach. Naše redakce dále zjistila, že se také údajně radil nad sklenkou dobrého moravského vína s exhejtmanem Haškem o tom, jak studenty nadchnout. „Musíme je pro věc zapálit, říkám, zapalte pochodně! Koneckonců studenti zapálení za svoji věc mají u nás tradici," vyjádřil se prý Škromach.

Miroslav Sládek si zase přeje předávat studentům své bohaté zkušenosti národní a vlastenecké. „Národ se z básně vytratil se smrtí Jaroslava Vrchlického. A ani ten nenaplnil požadavky, které mám na poezii já sám. Tvorba nesmí být černobílá, nýbrž bílá! Rád bych Vaše studenty naučil, jak si vážit svého bílého češství," uvádí Sládek ve svém motivačním dopise. Zároveň poprosil rektorku, zda by si mohl studenty do tvůrčí dílny vybrat sám, a to především na základě jejich rodných listů.

Stávající prezident Miloš Zeman se s napsáním motivačního dopisu neobtěžoval, přímo do budovy školy na Pražského povstání poslal svého messengera. Jiří Ovčáček se sešel s vedoucím katedry Danielem Kubecem, který jeho nabídku přetlumočil: „Studenti by se prý měli během semestrální dílny učit hbitě vymýšlet vtipné sarkastické glosy. Scházeli by se již od první hodiny v kavárnách, kde by čerpali inspiraci a vyhledávali si své budoucí objekty."

K rukám rektorky se dostala i skromná žádost od již zapomenuté Jany Yngland. Ta je ve svém dopise výjimečně stručná a má jediné heslo: „MILOSTNÉ POEZIE UŽ BYLO DOST, JÁ PŘICHÁZÍM S NENÁVISTNOU!" Na okraj také zmiňuje, že bude studenty učit správně používat grafické prostředky v básni. Zaměří se především na verzálky.

Se svou nabídkou přicházejí další a další osobnosti a škola nestíhá na žádosti odpovídat. Rektorka Kořená má z velkého zájmu o vyučování obrovskou radost. Sdělila naší redakci, že se spolu s Danielem Kubecem pokouší dát dohromady ucelený sylabus k nové dílně poezie, která by nesla název Camp(aň)us poeticus. „V názvu se hravě propojí vysokoškolské prostředí, latina i poezie se skrytou účelovostí celého nadcházejícího projektu," říká s blaženým úsměvem rektorka. „Myslím si, že pro studenty je výborná příležitost se během jediného semestru seznámit s tolika tvůrci a tolika různými pohledy na poezii. Baudelaire řekl: ‚Člověk, chce-li být svrchovaně dobrý, musí mít silnou a bohatou obraznost; musí se umět vžít do druhého a do mnoha jiných. Strasti a slasti jeho bližních se musí stát jeho vlastními. Představivost je velkým nástrojem dobra; a poezie k tomu notně přispívá'," dodává Kořená.

Studenti se dle našich informací dozví vše podstatné do konce zkouškového období. Už teď se však mohou těšit na novou dílnu poezie, o kterou tak urputně žadonili.

TÉMA + RÉMA = TRÉMA?

Nicole Rebeka Snová

Dámy, pánové, chci učinit doznání. Trápí mě závažný problém. Rozumím až přespříliš tomu, co se mi možná ani nesnažíte sdělit. Vám se to bude zdát malicherné, v horším případě mě naříknete z toho, že záměrně přeháním, aby bylo o čem psát, respektive abych se mohla nade všechny povyšovat, že oplývám schopností, kterou se vyznačuje jen hrstka vyvolených.

Snad vás ukonejším slibem, že dočtete-li tento fejtónek do konce, sami se naučíte nacházet v řeči svých blízkých zákruty a zádrhele, které – přestože značně zavánějí psychologizováním – jsou úzce spjaty s elementární větnou strukturou. Ale varování! Jakmile jednou porozumíte principu, jejž se vám nyní chystám stručně osvětlit, už nikdy nedojdete klidu. I na smrtelné posteli budete donekonečna omílat věty, které se vám bůhvíproč kdysi – před mnoha a mnoha lety – zaryly do paměti, a budete za nimi tušit navždy skryté významy. Budete je toužit rozklíčovat a pokaždé, když už se budete blížit ke kořenu výpovědi, zase váš postup překazí nějaká zbloudilá předložka nebo citoslovce. Předem upozorňuji, že všechny následující příklady jsou čistě ilustrativní, a pokud se v nich někdo poznává, je to pouze nepříjemná shoda náhod.

Čeština se vyznačuje volným, tzv. flexibilním slovosledem. Na rozdíl od jazyků se slovosledem pevným (angličtina, němčina aj.) si tedy můžeme hrát s postavením jednotlivých větných členů a měnit tak význam celé výpovědi. Věta „Kup mi v knihkupectví knížku" vyjadřuje něco docela jiného než věta „Kup mi knížku v knihkupectví", ale míjí se také se smyslem vět „V knihkupectví mi kup knížku" nebo „Knížku mi kup v knihkupectví". Vtipné na tom je, že změna významu nezávisí na znalosti kontextu ani postoje mluvčího. Pro správné porozumění výpovědi je zásadní až to, které slovo nacházíme na konci věty, tedy v pozici jádra výpovědi. Zde se koncentruje veškerý

význam, jaký do sdělení vkládáme. V prvním příkladu je dotyčný vyzván, aby koupil knížku, zatímco ve druhém, aby tak učinil v knihkupectví.

Když však upravíme začátek věty, zasadíme výpověď do zcela nového kontextu. Ve třetím příkladu se dotyčnému připomíná, co má koupit v knihkupectví, zatímco ve čtvrtém je instruován, kde má pořídit knihu. Ano, nyní mě nařknete z banálnosti. Jenže zkuste si znovu přečíst některé sms zprávy, které dostáváte od svých kolegů. Všimli jste si, jak často začínají zájmenem „já“? Např. „Já byl ráno úplně nadranc“ nebo „Já se na to vykašlu“. Až bychom si pomysleli, že jsme národ sebevynášejících egoistů, kteří místo nezúčastněného „Vykašlu se na to“ všude cpou své jáství. U tohoto typu výpovědi ještě můžeme svést vinu na západní popkulturu, kdy především vliv angličtiny zapříčiňuje, že svůj slovosled uměle upevňujeme. Ano, obrozenci, je načase opět táhnout do boje!

Jenže zkuste si znovu přečíst některé sms zprávy, které dostáváte od svých kolegů. Všimli jste si, jak často začínají zájmenem „já“? Např. „Já byl ráno úplně nadranc“ nebo „Já se na to vykašlu“. Až bychom si pomysleli, že jsme národ sebevynášejících egoistů, kteří místo nezúčastněného „Vykašlu se na to“ všude cpou své jáství.

Neomluvitelný je ovšem výrok: „Ani s jednou z vás bych chodit nemohl!“ Z této věty sebestřednost přímo čiší, protože zatímco kontext tu vytvářejí nebohé odmítnuté slečny, v ohnisku výpovědi stojí její autor v singuláru. Čtete-li pozorně větu „Myslel jsem, že my dva kamarádi jsme“, dovtípíte se, že kamarádství už nebude trvat dlouho. Když naproti tomu na svou adresu uslyšíte „Jsi sluníčko, víš to?“ –, je zřejmé, že dotyčnému opravdu záleží na tom, abyste „to“ věděl/a.

Mezi takové ty věty, na které nikdy nezapomenete, patří i zdánlivě ledabylé „Bohužel dnes večer už něco mám“. V první chvíli vás napadne, že by bylo přirozenější napsat „Dnes večer už bohužel něco mám“ nebo „Něco už bohužel dnes večer mám“. Pak si řeknete, že se vám odesílatel patrně pokouší něco naznačit. A to už jste padli do tenat zkoumání slovosledu.

Na závěr vás však musím upozornit, že tato metoda není aplikovatelná na leváky, zejména pak na ty přeučené, kterých je naneštěstí většina. Naše schopnost správného utváření i porozumění slovosledu se totiž do značné míry odvíjí od toho, že jsme zvyklí myslet zleva doprava, což je myšlení přirozené těm, kteří v jednání preferují pravou ruku. A tak zatímco pravákům je slovosled šit na míru, leváci si jej musí dodatečně přizpůsobovat. Nepomůže ale, když si jejich věty vnitřně přeformulujete. Na leváky budete muset vyzrát jiným způsobem.

Fejtónek převzatý z rubriky Moje řeč webu Dobrá čeština. Více na: *www.dobracestina.cz/basta*

PROPOJÍME? VYDĚLÁME! UVIDÍME…

Jan Bláha

V moderní době je zvykem filmy či seriály nějakým způsobem propojovat. Velké množství studií chce čerpat z úspěchu *Avengers* od Marvelu, jehož loňský *Doctor Strange* je dalším úspěšným pokračovatelem v řadě. Nabídl sice typické marvelovské nešvary (příběh věnující se zrodu hrdiny, povrchní romanci, neoriginálního záporáka, který chce zničit svět), ale zároveň navodil skvělou atmosféru, nabídl úžasné efekty a hlavní roli si střihl sympatický Benedict Cumberbatch.

Podobné tendence má i největší konkurence Marvelu, DC. *Batman vs Superman: Úsvit spravedlnosti* a *Sebevražedný oddíl* se však moc nepovedly. První zmiňovaný film obsahuje až moc uměle poslepovaných dějových linek, odvádějících pozornost od hlavního příběhu. Pojetí záporné postavy Lexe Luthora působí jako chabé napodobování Jokera a zbytečnou špionážní část s Wonder Woman (která má pouze připomenout, že se příští rok v kinech objeví *Justice League*) mohli autoři úplně vynechat.

U *Sebevražedného oddílu* je problémem velké množství postav, které film skrze složité časové skoky zas a znovu představuje. Ale ani tak neuvěříte momentu, kdy se padouši najednou promění v hrdiny a jeden z nich se dokonce obětuje ve prospěch záchrany lidstva. Do toho všeho film divákovi podsouvá nezáživnou dějovou linii s Jokerem, která se v rámci celého filmu opět jeví jako rušivý element. Snad reputaci tohoto univerza vylepší letošní *Wonder Woman*.

Také seriály *Arrow*, *The Flash*, *Legends of Tomorrow* a *Supergirl* vytváří jedno velké propojené univerzum a v loňském roce před Vánocemi se jejich tvůrci pokusili o třídílný crossover (dílo, ve kterém se objevují postavy z různých

sérií). Projekt měl obrovský potenciál, který nedokázal využít. Tento laciný mix *Avengers* a *Matrixu* působí spíše jako samostatné díly jednotlivých seriálů než jako kompaktní celek. Hlavním cílem bylo nalákat diváky na seriál *Supergirl*, která přešla na stanici CW, ale obávám se, že díky tomuto experimentu sledovanost zbylých seriálů rapidně klesne.

Vsadit na známou značku se vyplácí, což krásně dokazuje poslední díl *Star Wars* s podtitulem *Rogue One*. Ten přináší tunu nostalgie, nejrůznějších odkazů, a dokonce několik známých vedlejších postav z původní trilogie, oživené pomocí špatného CGI, které je jinak ve zbytku filmu na dobré úrovni. Bohužel je těch odkazů tolik (Bail Organa odlétá na Alderaan, křižník Staré republiky, který zachránili v animovaném seriálu *Star Wars Povstalci*, zabití původního pilota Red 5, dvojice trestanců z *Nové naděje* atd.), že si skalní fanoušek snímek na první promítání tolik neužije. Film recykluje známé motivy, ale na rozdíl od sedmé epizody je nijak neposouvá dál. Pokud navíc všechny odkazy osekáte, zbyde vám jen válečný příběh s prostou zápletkou, který obsahuje otřepané momenty, jako jsou roboti s osobností či milostné jiskření dvou hlavních hrdinů. *Rogue One* možná přinesl jiný náhled na *Star Wars*, ale jinak se dá označit za pouhý zbytečný doplněk tohoto světa.

Ladislav Fuks: Spalovač mrtvol
Režie Jan Mikulášek, Národní divadlo v Praze, premiéra: 15. prosince 2016.

Slovo „divadelní“ na diváka stříkalo každičký moment, víc než co jiného se inscenace snažila odlišit od filmu Juraje Herze. Odehrává se v obchodním centru, dějišti hysterických předvánočních nákupů, které paroduje. Autoři volí laciný humor, který nemá s tím fuksovským nic společného. Karel Kopfrkingl není ani děsivý, ani slizký. Je to tak trochu zmatený trouba, co náhodou zavraždil svou rodinu. Vše doprovází podivná „technoněco“ hudba a kvanta stříbrných nákupních tašek.

Kateřina Segešová

Martin McDonagh: Kati
Režie Ondřej Sokol, Činoherní klub, premiéra: 6. prosince 2016.

„McDonagh v Činoheráku“ je pojem, jehož obsah se i letos podařilo naplnit kvalitně, tedy za asistence trefně umístěných vulgarismů a vtipkování na nevhodných místech, což však přijde vážně vhod škodolibému divákovi. U několika posledních kousků nejhranějšího irského dramatika bohužel nejde už jen o krustu, černý humor se definitivně stal náplní jeho tvorby. Teď se té dobře maskované prázdnotě smějeme, ale jeden by v tom nedostatku hloubky mohl vidět počátek kopání velmi mělkého autorova hrobu.

Jan Mazanec

Philip Ridley: Vanilková džungle
Režie Šimon Dominik, Divadlo Kampa, premiéra: 3. prosince 2016.

Zpočátku se děj tváří komediálně, stále více ale nabývá na tragičnosti. Dospívající Andrea je svým rodičům lhostejná, a proto hledá cit na jiných, ovšem nesprávných místech. Zavrhuje pomocnou ruku své babičky, zatímco je svým partnerem nucena k prostituci. Později se upne k bývalému vojákovi. Její duševní stavy výtečně ilustrují křehkost lidské psýché.

Diana Toniková světu předává myšlení postavy skrze autentický slovník. Vycpávková slova v jejích replikách nejsou na škodu, spíše naopak.

Natálie Dočekalová

Tracey Chattaway: Nightsky
CD, Tracey Chattaway 2015, 40 min.

Pozvolné a rytmické ubíhání taktů doplňuje ladné odpočítávání klavíru, vláčnost houslí a hluboké tóny žesťů. Tempem noci, jež pomalu přikrývá den, je několika jednoduchými akordy ztvárněn tento pětiminutový kus inspirativního dění. Skladba svým náhlým klesáním, opětným stoupáním a konečným splynutím tónů v sametové ticho podtrhuje důležitost času. S každým tónem se propadáme hlouběji do univerza. Poslední tóny v decresscendu přemohou i ty nejskeptičtější názory vůči moderní instrumentální hudbě.

Radka Jančová

Ryoutarou Makihara: Impérium mrtvých
Japonsko, 2015, 120 min.

Sci-fi s nádechem steampunku, které přímo přetéká intertextualitou. Ačkoli je film japonské produkce, výběrem postav odkazuje spíš k západní literatuře. „Zločinecké“ organizace jsou známé z bondovek, objevujeme i Verneův Nautilus nebo „centrální mozek“ Charles Babbage. Děj je zasazen do alternativní verze 19. století, kde ústřední čtveřice interaguje s nedůvěryhodným (ne)lidským materiálem – což se netýká jenom zdvořilostní konverzace u čaje –, a vytvářejí tak zcela nový pohled na všem známý příběh Johna Watsona.

Blanka Polášková

Luke Pearson:
Hilda
Vydalo nakladatelství
Paseka,
Praha 2016,
80 stran.

MALÁ HILDA NEJEN PRO MALÉ ČTENÁŘE

Veronika Šaumanová

Hilda je prvním komiksem Luka Pearsona ze stejnojmenné série, do níž momentálně spadají čtyři komiksové knihy. Pearsonovy příběhy o modrovlasé holčičce se staly velmi rychle úspěšné nejen v Británii, kde vyšly poprvé v roce 2010, ale i celosvětově. Autor díky nim získal řadu ocenění včetně Britské komiksové ceny. V roce 2017 se *Hilda* dočká i filmového zpracování.

První komiks o Hildě obsahuje dvě povídky: „Hilda a trol" a „Hilda a půlnoční obr". V první povídce, která je výrazně odlehčenější, se čtenář seznamuje s titulní postavou. Dívka s modrými vlasy Hilda spolu se svým neobyčejným mazlíčkem a přítelem Větvíkem objevuje tajemství a krásy hor. Žije takto na samotě ve srubu se svou maminkou. Hilda je dobrodružka – dokonce vyhledává nepříznivé situace právě proto, aby se za ni mohla označovat. Tuto svou úlohu bere velmi zodpovědně, vše si pečlivě, až vědecky kreslí a zapisuje do bločku. I přes svou pečlivost má však některé typicky dětské vlastnosti – nepozornost, neohleduplnost, netrpělivost. Právě na hrdinčině nepozornosti se zakládá první povídka: dívka nedočte celý text naučné knihy do konce, a proto nastane velké nedorozumění.

Hilda je dobrodružka – dokonce vyhledává nepříznivé situace právě proto, aby se za ni mohla označovat. Tuto svou úlohu bere velmi zodpovědně, vše si pečlivě, až vědecky kreslí a zapisuje do bločku. I přes svou pečlivost má však některé typicky dětské vlastnosti – nepozornost, neohleduplnost, netrpělivost. Právě na hrdinčině nepozornosti se zakládá první povídka.

Hildin svět obývají mytické bytosti, které jsou však brány jako samozřejmost. Například Poleňák, dřevěná bytůstka, chodí do Hildina domu a lehá si beze slova před krb. Hilda ho za to odsuzuje, ale její shovívavá maminka Hildu usměrňuje. Autor tak vkládá do svých obrazových příběhů poselství dětskému čtenáři. Většina dějů se odehrává venku v přírodě, která se zdá tím nejpodstatnějším v Hildině životě. V knize proto převládá zelená – nazelenalé je dokonce i nebe a voda. Luke Pearson vybral barvy do svého grafického románu velmi pečlivě. Použil omezenou paletu, která výborně funguje. Hildiny vlasy nebo sukně jsou zbarveny stejně jako některé kouzelné bytosti nebo noční obloha. Světlé nazelenalé odstíny venkovního světa kontrastují s hřejivými tóny domova. Autor se ale nenechává svými pravidly nijak svázat a ve chvílích akce barvy drasticky mění – Hilda se ocitne ve sněžné závěji, s červeně zabarveným nebem nad hlavou. Pearson řeší netradičně i ohraničení jednotlivých panelů. V jedné scéně je například sled panelů na pozadí louky, po níž se Hilda prochází. Panely v tomto případě tedy nejsou ohraničeny klasickou černou linkou, ale trávou, což přispívá k plynulejšímu sledování komiksu.

Z ucha do ucha

Druhá povídka grafického románu je mnohem propracovanější a liší se i z výtvarného hlediska. Barvy jsou najednou tmavší i postavy prošly změnami – Hildě přibyly pihy, Větvík změnil barvu a maminka nabyla realističtějších rysů. Lze zde tedy vysledovat vývoj samotného umělce. Celou povídku uvozuje rozevřená dvoustrana encyklopedické knihy o obrech, která napovídá, co bude hlavní téma příběhu. Stejně jako v tom prvním se zde objevují úsměvné pasáže, ale vše se odehrává na pozadí vážnějšího tématu – dospívání. Hilda se musí vyrovnat se stěhováním do města. V této povídce se o slovo hlásí realita, což silně kontrastuje s téměř pohádkovým světem kolem, a vznikají tak komické situace. Nadpřirozené bytosti jsou totiž často velmi polidštěné. Kolem Hildina srubu se například rozprostírá dvanáct států plných malých lidiček, jejichž byrokratický systém úsměvně odráží ten, který všichni čtenáři jistě dobře znají z vlastní zkušenosti.

Povídka „Hilda a půlnoční obr" je složitější i stylem vyprávění. Vracíme se do minulosti díky vzpomínkám pradávného obra. Luke Pearson navíc střídá i perspektivu pomocí opakování určitých scén – Hilda se seznámí s „pidičlovíčkem", a to tak, že ho uvidí sedět ve svém uchu. V další fázi příběhu je to naopak Hilda, kdo sedí v uchu obra a povídá si s ním. Dospělý čtenář si těchto paralel lehce všimne a zároveň není těžké si uvědomit, že postavy „pidilidí" jsou synonymem pro dnešní administrativní, politický svět. Proti nim staví Luke Pearson jako kontrast pradávné romantické obry.

Hilda je komiks, který na první pohled cílí spíše na dětského čtenáře. Dítě nadchne hravý umělecký styl, poměrně jednoduchý, přehledný děj a samozřejmě hrdinka, s níž se lehce ztotožní. Zároveň z příběhů vyčte i různá ponaučení. Autor komiksu se však snažil zaujmout i dospělé příznivce komiksů. A proto i po opakovaném čtení neustále překvapuje úsměvnými detaily a paralelami s dnešním světem, které mohou čtenáři zprvu lehce uniknout.

Recenze převzatá z rubriky Dobrá kniha webu Dobrá čeština. Více na: ***www.dobracestina.cz/basta***

ČTENÁŘ JE JINDE

Kamila Míková

Milan Kundera:
Čtenář je jinde
Vydalo nakladatelství Atlantis,
Brno 2016,
364 stran.

Kunderův román *Život je jinde*, který vychází v Česku poprvé téměř padesát let po svém vzniku, nenabízí celistvý pohled na předválečnou, válečnou ani poválečnou českou realitu. Sleduje úzce vymezený život svých dvou zkarikovaných hrdinů. Jaromil se vyvíjí od rozmazlovaného egoistického chlapečka po mladíka, který nejvíc na světě lpí na své mužnosti, především sexuálně potvrzené. Jeho matka se ve své opičí lásce k synovi projevuje až patologicky.

Nejenom odkazy na světově známé postavy v souvislosti s Jaromilem mě vedou k domněnce, že román byl určen jinému než českému čtenáři – vypravěč má zapotřebí zeširoka vysvětlovat, co to byly besedy s komunistickými básníky v padesátých letech nebo jaký byl rozdíl mezi pánskými spodky a trenýrkami. Čtenář, jemuž jsou české dobové reálie cizí, ani nepostrádá postavu antikomunisty, která by mohla být opravdu tragická. Spokojí se s postavou „čtyřicátníka“, který se na scéně objeví ve chvíli, kdy Jaromil, poté co udal na policii svou dívku a jejího bratra, je v bohémské společnosti odhalen jako kariérista, a protože hanbu nemůže přežít, umírá. Čtyřicátník je pravým opakem Jaromila a Jaromil by takovou image chtěl mít, kdyby se dožil roku 1968. Je to bývalý anglický letec, který byl vyhozen z armády a musí manuálně pracovat, což mu nebrání v tom, aby se obklopil milenkami, k nimž nemá nikdy hlubší vztah než laskavé kamarádství. Je to klaďas a chlapák. Mladistvý Jaromil si kdysi vysníval své surrealistické alter ego, Xavera, všeho schopného svůdníka, na kterého neplatí city. I čtyřicátník může být jeho druhým já.

V této knize má počátek Kunderovo pseudofilozofování, které je pro jeho tvorbu typické dodnes: generalizování, falešné dedukce nebo sklon na základě jednoho příběhu vyvodit všeobecný závěr, podepřený překroucenými odkazy na vytržené citáty ze světové literatury, filozofie nebo z dějin.

Z Kunderovy kuchyně

Milan Kundera v knize *Život je jinde* používá postupy, které si ověřil už ve svých předcházejících knihách: Jaromil si se svou dívkou „hraje na doktora“ a dívka se mu před očima promění v lehkou ženu. Takovou hru známe už z povídky Falešný autostop ze *Směšných lásek*. Také překvapivé rozuzlení příběhu, kdy se ukazuje, že „všechno je jinak“ (bratr Jaromilovy dívky nechtěl emigrovat, dívka si vše vymyslela, aby zakryla, že má milence, a Jaromilovo udání je zcela absurdní), známe z Kunderova románu *Žert*.

Čím je však Kundera neopakovatelný a v čem je skutečný mistr, jsou postelové scény – velmi sugestivně působí líčení prvního, nepodařeného Jaromilova pokusu. Vrcholem Kunderovy originality je popis soulože, kterou přeruší svým vstupem Jaromilova matka.

V této knize má počátek Kunderovo pseudofilozofování, které je pro jeho tvorbu typické dodnes: generalizování, falešné dedukce nebo sklon na základě jednoho příběhu vyvodit všeobecný závěr, podepřený překroucenými odkazy na vytržené citáty ze světové literatury, filozofie nebo z dějin. Autor například píše, že hesla, která Jaromil vymýšlí pro prvomájový průvod studentů v padesátých letech, jsou totožná s hesly ze studentské stávky ve Francii v roce 1968. Jaromilova mladistvá naivita (ve vztahu k matce, dívkám nebo komunistické ideologii, s níž se ztotožní) je v knize soustavně srovnávána s pocity, myšlenkami a činy proslulých světových básníků (Rimbauda, Lermontova, Puškina, Shelleyho). Je to na jednu stranu snaha předvést zfanatizované svazáky jako „romantiky“, které svět dobře zná a v podstatě si jich váží, tedy tyto svazáky ospravedlnit a přiblížit čtenáři, který komunistickou diktaturu nezažil. A na druhou stranu je to pokus zesměšnit v Jaromilovi všechny ideály světa.

Ale snad jsou Kunderovy příběhy provokace, výsměch, žert, škleb. Hozená rukavice čtenáři. Snad se román *Život je jinde* odehrává jen ve fiktivním světě, který s českou realitou nelze srovnávat. A snad jako čeští čtenáři ani nemůžeme pochopit knihu *Život je jinde*, protože život je – ve Francii a pravý čtenář této knihy žije tam.

Recenze převzatá z rubriky Dobrá kniha webu Dobrá čeština. Více na: *www.dobracestina.cz/basta*

NOVOROČNÍ PROJEV RADOSTI

NOVOROČNÍ PROJEV RADOSTI

A ejhle, Nový rok jde zticha po dvorečku,
jde se svou družinou, má nazdviženou vlečku
a úsměv plný slz, jde s lehkou úklonou.
- J. A. Rimbaud

Milí studenti,

ráda bych využila prostor, který jste mi laskavě vyčlenili v prvním čísle svého časopisu, k duchaplné úvaze, z níž byste si odnesli nějaké nesmrtelné ponaučení. Leč žánr úvahy mi nikdy moc nešel – asi že mi připomíná permanentní nedostatek zkušenosti a že se v propastech kontemplace trochu ztrácím – a poučování si mnozí z Vás užijí až dost při mých přednáškách. Uchýlím se tedy k věcnějšímu útvaru, totiž popisu, který lépe odpovídá mému aktuálnímu rozpoložení a lexikálnímu arzenálu. A popíšu Vám školu, do které chodíte, i když tím předem vystavuju svůj příspěvek nezájmu a posměchu. Protože proč byste měli číst popis něčeho, co dobře znáte… Ale znáte svou školu opravdu dobře? Víte, že to, že vznikla, je vlastně zázrak? A že záleží na každém z Vás, jestli si ten svůj zázračný fundament uchová?

Většinu svého života jsem strávila na vysoké škole, nejdřív jako studentka, pak jako učitelka. Studovala jsem v devadesátých letech. Na vysoké školy se tehdy vrátili lidé, kteří předtím nesměli učit, protože měli nepřátelský postoj ke komunistickému zřízení a hrozilo, že mládež nakazí svými nekalými ideály a myšlenkami. Mě skutečně nakazili. A nikdy jsem nezapomněla na ten sen o vysoké škole jako výspě absolutní svobody ducha, ve kterém jsme tehdy žili. Ten sen se teď pokusím popsat a nebojte se, bude to stručné.

Je to spíš pocit prostoru než nějaké konkrétní místo, budova, místnost. Nejde o materiál a sloh, spíš o atmosféru, zvuky a pohyb. Všude je spousta lidí (mladých, středních, starých), většinou posedávají v menších nebo větších skupinkách a mluví a poslouchají, občas se o něco vášnivě přou. Ale je vidět i samotáře, jak něco kutí na počítači nebo si čtou, píšou, kreslí. Každý něco dělá, ale nikdo s ničím a nikam nespěchá. Ve vzduchu víří spousta

otázek, odpovědí je mnohem míň. Občas zazní výbuch smíchu, v některých zákoutích je slyšet hudba, ale neruší. Prostor nepůsobí účelově, jako místo, kam lidé přicházejí, aby zase odešli, trvá jen s jejich přítomností a aktivitou. Všechno důležité je na místě, skrz všudypřítomný chaos prosvítá jakýsi řád.

Tady končí můj sen i pokus ho popsat. Jak patrno, je příliš chatrný, než aby se dal nějak prakticky využít. Důležité je snad jen to, že se mi vrací vždycky, když mám pocit, že všechno je marnost. Jako by mě ujišťoval, že tomu tak není, že příležitost asistovat při budování školy – kde se budou studenti cítit jako na svém místě, která bude svou tvůrčí atmosférou přitahovat talentované a kurážné adepty nejrůznějších tvůrčích oborů i nadšené učitele, kteří se s nimi podělí o své znalosti, dovednosti, ideály a sny –, je dar. A za ten dar chci poděkovat všem, kdo na něj přispěli (nejen finančně), a Vám, vážení kolegové studenti, především.

Ať se Vám všechno daří v novém roce a ať nezapomínáte, že uvěřit snům jako jediné realitě není pošetilost, ale podstata tvorby.

Markéta Kořená

Markéta Kořená (*1971) vystudovala bohemistiku na FF UK v Praze, tamtéž absolvovala doktorské studium v oboru literární věda (2003). V letech 2001 až 2008 působila jako odborná asistentka v Ústavu české literatury a komparatistiky FF UK, od roku 2009 do roku 2015 vyučovala na Literární akademii. Paralelně s výukou pracovala jako editorka a recenzentka přílohy Lidových novin Orientace a spolupracovala s řadou knižních nakladatelství (Melantrich, Triáda, Karmelitánské nakladatelství aj.). V současné době píše a rediguje pro literárně-jazykový web Dobrá čeština.

„Všechno důležité je na místě, skrz všudypřítomný chaos prosvítá jakýsi řád.“

Umělecká příloha

Layla Bartheldi
- Lechaim

Anna Hladká
- V řadě

Lechaim

Lechaim
Layla Bartheldi

ŠOŠANA NA PÁRTY

Ariel se vrátil domů s tím, že pro mě něco má. Vypadal nadšeně. Na jeho výzvu jsem se oblékla tak uměřeně, jak jsem jen dovedla. Pak mě přejmenoval na Šošanu a vyrazili jsme do ješivy.

Konal se tam ten večer koncert dvou ortodoxních muzikantů. Hráli předělávky Pink Floydů a The Beatles a vůbec byli dost dobří, ale mezi písničkama nekonečně dlouho mluvili.

„Chtějí tomu dát židovskou hodnotu," šeptal mi Ariel do ucha, když si všiml mého otráveného výrazu.

„Jdu si zakouřit," vyplížila jsem se ze sálu.

Nevěděla jsem, zda se něco takového přímo před budovou smí, tak jsem raději vyšla na ulici. Stála tam mladinká dívka a hned se se mnou dala do řeči. Moc ji zajímalo, co tu dělám. Řekla jsem si, že když už tady takhle blbneme, dotáhnu to do konce. Zapomněla jsem na to, že jsem ji a její kamarády přijela pozorovat, i na to, že pracuju v baru, a řekla jsem jednoduše, že moje matka je židovka.

„Jistě, to vše vysvětluje," rozzářila se. „To by přece bylo divné jet jen tak do nějaké cizí země bez takového důvodu," řekla a společně jsme se tomu zasmály.

Vyprávěla jsem, jak jsem šťastná, že se konečně můžu představovat jako Šošana, protože doma mi všichni říkají Zuzano a já vždycky chtěla plně prožívat židovskou podstatu toho jména, že studuju hebrejštinu a židovské dějiny, abych lépe splynula s naší Svatou zemí, a hrozně jsem se styděla. Ona hýkala nadšením.

„Shniju v pekle," vrátila jsem se za Arielem. On se náramně bavil.

Na koncertu se zatím vůbec nic nezměnilo. Ariel mi průběžně překládal, ale nejsem si jistá, zda jeho překladu úplně věřím po té, co tvrdil, že jeden z mužů zrovna prohlásil: „Když padlo disko, myslel jsem, že si prostřelím hlavu." Lidé se do těchto dlouhatánských pauz začali ještě různě vyptávat, a tak jsem se znova vypařila.

Nalévala jsem si venku nějakou limču, když se se mnou dal do řeči stydlivý chlapec. Ubezpečila jsem ho, že jsem židovka a on začal mít zájem.

„Ty nevíš, zda tu budeš moci zůstat?" vyděsil se. „To nemůžeme takhle nechat. Přijď sem naprosto kdykoliv, pomůžeme ti se všemi oficiálními papíry, najdeme ti ubytování, modré z nebe, cokoliv."

Život je tak snadný, když je člověk žid, posteskla jsem si.

„A samozřejmě sem můžeš chodit na hodiny Tóry zdarma," pokračoval. „Jen si asi budeš muset zjistit bližší rozvrh, jelikož předpokládám, že si přeješ, aby tě učila žena," dodal chápavým tónem.

„Šošáano!" volal na mě Ariel přes celý dvůr.

„Dostal jsem pivo," chlubil se a podával mi plechovku, když jsme se k němu prodrala.

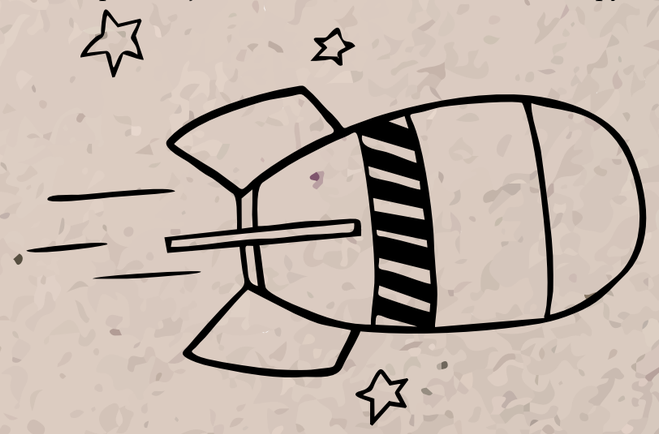
Chvíli nato za ním přišel ortodoxně oděný muž a něco mu pošeptal.

„Co chtěl?" zajímala jsem se.

„Chce, abych promluvil k lidem, ale řekl jsem mu, že se na to necítím. Víš, oni to berou jako hroznou čest, že jsem tady. Prý jim to dává naději a sílu, že někdo, kdo vypadá jako já a má očividně za sebou nějaký ten hřích, si stejně vybral judaismus za svou cestu."

RAKETA

V neděli na konci července jsme byli v Tel Avivu. Procházeli jsme se starým přístavem, prolezli jakýmsi staveništěm a dostali se na opuštěné molo. Když jsme byli na jeho samotném dalekém konci, spustily se sirény. Nebylo kam se schovat. Nějak mě to netrápilo, byla jsem dost utvrzená v tom, že je to celé blbost. Ariel mě ale posadil za nejbližší větší kámen a zalehl mě. Pozorovali jsme, jak raketa vybuchuje ve vzduchu. Bylo to romantické. Vyprávěl mi, jak před lety zalehla takhle dívka svého mladšího sourozence, on přežil a ji to smetlo, a tvářil se u toho velice pyšně.

PŮJDEM SPOLU DO BETLÉMA

Přijel za mnou na návštěvu kamarád z Čech. Času měl málo, tak jsem se rozhodla mu celou Palestinu tak nějak shrnout do návštěvy Betléma. Obligatorně jsme se podívali do kostela, kde se narodil Ježíšek, prošli upraveným historickým centrem a zamířili k separační zdi. Stěna oddělující město od zbytku světa byla tak dvacet minut pěšky od centra. Prošli jsme takový nejsnáze přístupný úsek a rozhodli se prozkoumat nedaleký uprchlický tábor. Byla tam dvě Banksyho díla a my jsme je moc chtěli vidět. Slezli jsme ze zídky, co nám stála v cestě, a ocitli jsme se na prazvláštním pobořeném hřbitově. Padnul na mě tíživý pocit. Mlčky jsme šli směrem k táboru, když mi u nohy přistál kámen. Rozhlédla jsem se kolem. Široko daleko nikdo nebyl. Vyhodnotila jsem to tedy jako blbou náhodu a pokračovali jsme dál, když mi další prolétl nad hlavou. Vyděšeně jsme se na sebe podívali a přikrčili se za náhrobkem.

„Co to sakra bylo? Co? Půjdeme dál?" domlouvali jsme se. Z nitra tábora se ozývala hlasitá hudba a moc jsme chtěli zjistit, co se tam děje, a tak jsme se rozhodli zkusit štěstí. Vstali jsme a chtěli jít dál, když jsem si všimla malého kluka, který se napřahoval k dalšímu hodu.

„Dolů, dolů."

„Jak sem sakra dohodí, vždyť je strašně daleko," divil se Martin.

„Má trénink," mrmlala jsem polohlasem.

Shodli jsme se, že se vrátíme na silnici a zkusíme najít něco, čím bychom si mohli zakrýt aspoň hlavu.

„Proč to po nás kurva hází," začala jsem se rozčilovat, když jsme byli v bezpečí. „Vždyť je přece jasné, že nemůžeme být Izraelci."

Naoko jsme hledali cosi na výrobu helmy, ale bylo očividné, že se ani jednomu z nás nechce zpět, tak jsme to vzdali. Pokračovali jsme dolů okolo zdi, která vedla kolem silnice. Došli jsme až k domu obklopenému zdí ze tří stran. Jeho obyvatelka byla známá svou bezmeznou ochotou vyprávět svůj příběh každému a za jakýchkoliv podmínek. Okamžitě nás zastavila a pozvala do svého krámku s okupačními suvenýry. Nebyli jsme zrovna v náladě na povídání, tak jsme si vzali její vizitku s mdlým příslibem brzké návštěvy. Pomalu jsme se vraceli k centru, když jsem si vzpomněla, že poslední autobus odjíždí v osm hodin. Bylo za pět osm. Doběhli jsme na zastávku, ale autobus už byl pryč. Museli jsme pěšky projít checkpointem a to se mi vůbec nechtělo. Dlouho se mi dařilo procházet bez zapsání čísla pasu, a tak jsem pořád měla šanci na letišti vykrucovat, že jsem v Palestině nikdy nebyla. Vešli jsme do betonové budovy a kráčeli po šipkách tmavou chodbou. Nevycházela jsem z údivu, nikdy jsem si nepředstavila, že je to uvnitř tak obrovské. Zkontrolovali nám tašky,

prošli jsme rentgenem a pokračovali další dlouhatánskou chodbou. Všechny prostory byly rozděleny zábradlím do dlouhého štrůdlu. Takhle večer tu bylo prázdno, ale přes den to musí být čiré čekací peklo. Myslela jsem na to, jak moc člověka obtěžuje přestoupit z metra na tramvaj, když má horší ráno. Všechen můj vztek na toho kluka s kameny byl tatam. Kdyby mě nutili tímhle dvakrát denně chodit, házela bych asi horší věci. A to musíte být mezi těmi šťastnějšími, abyste touhle hrůzou vůbec mohl procházet. Došli jsme k finální pasové kontrole. Před námi stál mladý Palestinec. Asi se chystal za známými do Jeruzaléma, ale jeho povolení bylo jenom pracovní, tudíž osm hodin je na výstup moc pozdě. Nepustili ho. Chtěla jsem se zeptat, co se děje, ale usoudila jsem, že není vhodné na sebe poutat pozornost. Nesnáším, jakého sraba z vás tahle země udělá. Vyšli jsme ven a nasoukali se do taxíku se čtyřčlennou Palestinskou rodinou, která se vracela z návštěvy příbuzných.

„Nás za nimi pustí, my máme trvalý pobyt v Jeruzalémě, ale oni s tím mají vždycky problémů, je to hnus," vysvětlovala cestou matka rodiny.

Byla to Martinova poslední noc, tak jsme si chtěli ještě jednou projít noční Staré město, ale bylo nám ze všeho tak nějak smutno, tak jsme si šli radši dát pivo. Stihli jsme happy hours, tak jsme si dali dvě. Dudlajdá.

MESIÁŠ NEPŘIJDE, PROTOŽE ELIYAHU NECHCE

Seděli jsme v parku a dojídali studené zbytky z grilování, když se objevil Eliyahu s bubnem. Udělal mi obrovskou radost. Viděla jsem ho v baru poprvé, když jsem se jen tak mezi řečí zmínila, že budu mít narozeniny. A on přišel. Společnost už se trochu rozpadala, na hraní nebyla úplně nálada, a tak jsme si sedli a povídali si. Za tři vteřiny se diskuze nečekaně stočila k náboženství. Pozorně jsem si ho prohlížela. Měl háčkovanou kipu a pejzy vzadu stažené do culíku. Trochu zamaskované, ale bylo to tam. Mluvili jsme o příchodu Mesiáše.

„Jsou nějaké podmínky, a když budou splněny, Mesiáš přijde. Ale upřímně teď by chodit nemusel. Tenhle život mě baví. Spíš až budu starý, to by bylo super."

Smála jsem se. Znali jsme se tak krátce, že jsem si všechny poznámky o pokrytectví zatím odpustila.

„Může přijít kdykoliv se všichni židé budou chovat slušně, ale v roce 6000 přijde určitě. To je spočítaný. Takže nám zbývá ještě 225 let."

„To není moc. Co pak bude s náma, kterých se to netýká?"

Chvíli lomil rukama a pak prohlásil: „Vy to nakonec taky určitě budete chtít."

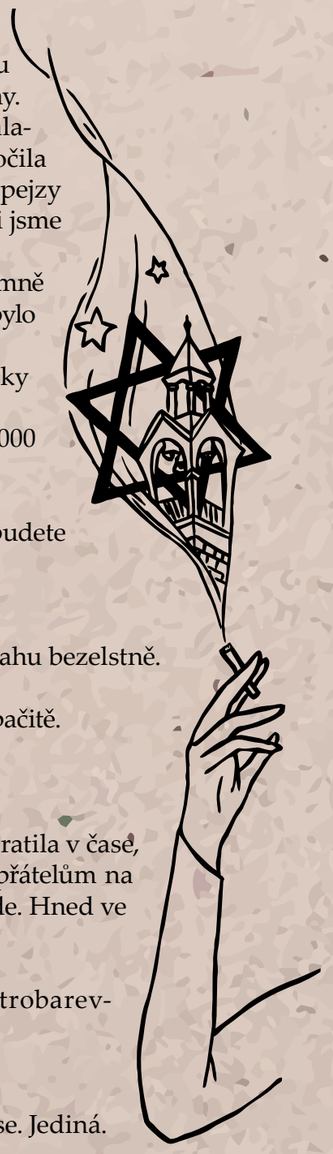
„Brácha chce jít domů," přišel za námi Ariel.

Nechtělo se mi a v láhvi bylo ještě něco araku.

„Tak jeďte, a ty tu můžeš ještě chvíli zůstat ne?" otočil se na mě Eliyahu bezelstně. Ariel se zatvářil děsivě.

„Asi budu muset, ale snad se ještě uvidíme," rozloučila jsem se rozpačitě.

A viděli jsme se ještě velmi.

SUKOT

V šest jsme měli sraz v synagoze na úvodní ceremoniál. Nějak jsem se ztratila v čase, Eliyahu taky, a tak jsme to nestihli. Zamířili jsme tedy rovnou k jeho přátelům na slavnostní večeři do jedné ze suk, které se najednou objevily úplně všude. Hned ve dveřích k nám přiběhly jejich tři děti a táhly nás na dvůr.

„Pojďte, pojďte se podívat na naši suku."

Přišli jsme do stanu vonícího čerstvým dřevem, pokrytého pestrobarevnými šátky.

„To je nádhera," vydechla jsem.

„Že jo", dmuly se pyšně děti.

Začalo poprchávat. Můj první izraelský déšť, hurá, zaradovala jsem se. Jediná. Střecha suky musí být trochu otevřená, tak jsme museli začít všechno ze stolu stěhovat rychle dovnitř. Když bylo vše hotovo, přestalo pršet.

„Bylo by hezké jíst v suce," povzdychla si paní domu, a tak jsme zase všechno stěhovali zpátky.

Otec se chystal zahájit kiduš, když se Hannah přihlásila o slovo. S nadšením vykládala o tom, že Sukot je svátek radosti a lásky a suka obětí od Boha, takže jsme jím teď všichni objímáni. Potom proběhl kiduš. Když skončil, nejstarší chlapec nadšeně vyskočil a vykřikl: „Přeju si, aby všichni na světě měli krásný Sukot!" Bylo to dojemné.

A pak se strhl vyčerpávající kolotoč každodenních oslav. Na prvním festivalu, který jsme navštívili, jsem vykřikovala, že miluju Sukot a nechci, aby kdy skončil. Na dalším o pár dní později jsem se modlila, aby to už byl konec a já mohla konečně trochu spát.

Jednu z nocí jsme se s Arielem vydali do Mea Shearim. Suky zde byly obrovské a zněla z nich hlasitá divoká hudba. Otevřeným vchodem jsem zahlédla stovky tančících ortodoxně strojených mužů.

„To je hardcore, to je boží," radoval se Ariel. Vešel dovnitř a já šla hledat ženskou část. Vcházelo se do ní z druhé strany dvora, přes špinavé tmavé parkoviště. Samotné místo nebylo o moc světlejší. Na mrňavém prostoru byly postavené tři tribuny, na které se ženy sápaly, ověšené dětmi. Mezi touto prazvláštností a mužskou částí byla natažena jutová plachta, abychom se mohly koukat, ale nijak ostře. Kromě plachet prostory oddělovala veliká kovová mříž a několik dalších kovových plotů. Bylo mi z toho smutno. Všechny ženy strnule stály a hleděly směrem k mužské sekci. Přistoupila jsem k mladé židovce, chtěla jsem mezi řečí vyzjistit, zda je se situací spokojená. „Nemluvím anglicky," zalomila rukama, jak už je u ortodoxních zvykem. Zmatená jsem odtamtud odešla.

Před vchodem jsme se potkali s roztančeným Arielem. Snažila jsem se mu nekazit náladu a vyrazili jsme dál. Za rohem se vynořil impotentní vstup do další suky.

„Škoda, že jsem si nevzala kippu," stýskal si Ariel.

Prohrabala jsem tašku, nic použitelného jsem nenašla, a tak jsem se zase rozešli do svých částí. Muži vcházeli důstojným krokem zdobenou bránou. Ženy se sápaly s kočárky do třetího patra budovy, ve kterém opět stály tribuny, ze kterých bylo tak nějak vidět na veselí dole. To už mě fakt štvalo. Vzala jsem si pár chlebíčků z rautu a šla jsem si zapálit. Do poslední suky jsem se ani nedostala. Skupinka vojaček při vstupu do ženské části kontrolovala židovskou příslušnost. Nezjistila jsem, na jakém základě se rozhodovaly, a bylo mi to docela jedno. Bylo mi smutno a chtěla jsem pryč.

„Děkuju, že jsi mi zkazila hezký večer," ozval se Ariel po pár minutách mého zarytého mlčení.

Nechala jsem ho stát na ulici a šla jsem do svého oblíbeného ruského baru na pálenku.

Druhý den jsem si šla spravit náladu do Eliyahovy oblíbené synagogy. Byla rozdělena na mužskou a ženskou část, ale na obou se tančilo a zpívalo. Na té ženské snad ještě divočeji. Podlala se prohýbala a ze všech stran se ozýval smích. A pak že to nejde.

HEBRON

Konečně jsem se rozhodla vypravit do Hebronu. Ale nikdo se mnou nechtěl jet.

„Víš, místní mě varovali, že to teďka není úplně nejrozumnější," kroutili se zahraniční studenti.

Víš, pro nás to teď není nejrozumnější," kroutili se Izraelci.

„Srabi," zlobila jsem se.

Vysvětlovala jsem na všechny strany, že je to velmi bezpečné, ale bylo mi to houby platné. Den před plánovaným odjezdem jsem na schůzce Peace busu potkala mladého odhodlaného Němce, tak jsme jeli spolu. Byl na můj vkus trochu moc milý, ale neměla jsem na výběr.

Sešli jsme se ráno na arabském autobusovém nádraží. Jediným spojem byla omlácená bílá dodávka, kterou bylo nutno naplnit dvanácti lidmi, než vyjede. Přišli jsme jako druzí. Sedli jsme si s řidičem do stínu pod palmu, kouřili a čekali. Asi za hodinu a půl se auto konečně zaplnilo a vydali jsme se na cestu. Checkpointem jsme projeli bez zastavení. Po hodině a něco jízdy vlnitou krajinou a pobitými vesničkami jsme dorazili na místo. Jen co jsme vystoupili, sesypal se na nás klasický dav, který se nám snažil prodat roztodivné věci. Lawrence tu byl teprve týden, takže ještě každému slušně vysvětloval, že nemá zájem. Každému říkal příteli, mluvil milým monotónním hlasem a vůbec mě dost štval. Koupili jsme si kávu od starého pána stojícího uprostřed silnice a vydali se hledat historické centrum. Tam nás ihned odchytil zavalitý muž a jal se nám ukazovat domy usedlíků.

„Házejí na nás odpadky, kameny, Molotovovy koktejly, co jim přijde pod ruku," stěžoval si.

Ukazoval na sítě plné roztodivného bordelu natažené nad ulicemi. Vzal nás k sobě domů a poslala svou ženu, aby nám udělala čaj.

„To je moje druhá žena," vysvětloval. „První mi zemřela, zabili ji usedlíci. Dala mi tři syny. Jednoho dne šla zkontrolovat bojler na střechu a dostala pět kulek přímo do hlavy," vyprávěl dost nepřesvědčivě. Když si všiml, že soucitně přikyvujeme, pokračoval.

„Můj nejstarší syn si šel jednou koupit sladkosti do supermarketu a usedlíci mu nalili do obličeje kyselinu. Teď je v nemocnici v Jordánsku, kde se mu snaží oči spravit, tady by se pomoci nedočkal."

Tyhle příběhy mě vždycky moc mrzely. V jejich základu byla pravda, ale jejich vypravěči to pokaždé tím přeháněním pokazili.

Dopili jsme čaj a rozloučili se. Ve dveřích stála jeho žena s dřevěnou krabičkou.

„Přispějte, přispějte mému nemocnému synovi," prosila nešťastně. Už to začíná.

Vyšli jsme zpět na ulici a po pár krocích nás zastavil další mladší Palestinec. Bez vyzvání nám začal vysvětlovat místní situaci a vzal nás na střechu jednoho domu. Ukazoval nám prostřílenou cisternu.

„To dělají oni, ukazoval nešťastně na vojáky na protější střeše. Když jsme se ho ptali, proč ji tedy staví nechráněně doprostřed střechy, nechápavě na nás koukal. Rozhlížela jsem se a bylo mi úzko. Město leželo v údolí a na vrškách všech svahů stály mohutné hlídací věže, Orwell by koukal. Chvíli jsem si hrála na honěnou s dětmi, ale když začaly nastavovat dlaně, ztratili jsme se. Na ulici se nepřekvapivě opakovala další série pokusů o prodej různých zbytečností a i Lawrence se už méně usmíval.

Zamířili jsme k mešito-synagoze Jeskyně Patriarchů. Židé a muslimové se zde modlívali společně do roku 1994, kdy americký žid vběhl do muslimské části a během modlitby jich dvacet devět zastřelil. Od té doby už spolu tak dobře nevycházejí. Takže to rozdělili napůl a každá strana má svůj přísně střežený vchod. Před vchodem jsme si vzali proizraelský letáček Deset pravd o Hebronu. Lawrence byl konsternován německou verzí, která používala slova, která prý byla vytvořena speciálně pro potřeby nacistické propagandy. Pak jsme chvíli polehávali v krásném zeleném parku před židovskou částí a užívali si ticha.

„Víš, já ten hluk a otravování na Palestinské straně nesnáším," začala jsem po chvíli, „ale když si představím, za jakou cenu si Izraelci ten domnělý blahobyt dopřávají, tak bych snad snesla trochu toho obtěžování."

Koukli jsme se do synagogy i mešity a vydali se do izraelské části města. Prošli jsme okolo několika vojáků, nikdo nás nelegitimoval, to, že jsme bílí, jim docela stačilo. Ocitli jsme se ve městě duchů. Nikde ani živáčka, opuštěné domy měly zatlučená okna. Připletli jsme se k hloučku posedávajících vojáků. Těm se ale naopak nechtělo vyprávět ani trošku, tak jsme to vzdali. Pokračovali jsme dál mlčící silnicí. Na stráni nad námi se rozprostíral nekonečný hřbitov. Do vší té bílé začalo zářit slunce a udělalo se mi úzko. A dostala jsem hlad. Konec ulice byl zablokovaný a stáli tam dva vojáci. Za bariérami byl slyšet ruch. Jídlo.

„Kampak?" zastavili nás vojáci.

„Jenom procházíme a sháníme něco k jídlu."

„Když půjdete touhle cestou asi kilometr, tak je tam pizzerie," ukazoval za nás.

„Jo, ale odtamtud jsme přišli a támhle bude něco blíž," ukazovala jsem za blokádu.

„No jo, ale tam jsou Arabové."

„Já myslím, že to nějak zvládneme," zkoušela jsem to dál.

„Ne, ne to skutečně nemůžeme doporučit," vedli si dál svou.

„Na vlastní riziko, prosím, prosím," kručelo mi v břiše čím dál víc.

Menší pořád kroutil hlavou, ale ten vyšší se slitoval: „Tak dobře, rychle si něco kupte a pak se vraťte."

Prošli jsme rentgenem a objevili se na rušné ulici a opět nás během pár vteřin zasypal kupecký dav. Připadala jsem si jako bych se propadla králičí norou. Snědli jsme falafel a padla na nás únava. Začali jsme hledat spojení zpátky do Jeruzaléma. Na každém rohu se nás všichni snažili přesvědčit, že žádný autobus není a nám nezbývá, než jet předraženým taxíkem. Asi po půl hodině jsme onen neexistující autobus objevili a nastoupili do něj. Cestou jsme si rekapitulovali naše zážitky. Lawrence mě toho dne označil za největšího cynika na světě. Když jsme pak po pár měsících seděli v Berlíně nad pivem a on mi ukazoval ránu po gumové kulce, kterou chytil na demonstraci u checkpointu, omluvil se.

ZMIZET

Vrátila jsem se ze záchodu na bar, kam někdo zatím položil leták žádající o pomoc při hledání chlapce. Stáli nad ním dva chlapi a smáli se.

„Víš, co tam píšou?" otočili se na mě: „Naposledy byl viděn v černém obleku, černém klobouku, nosí vlnité pejzy a dlouhé vousy."

„Jo, toho jsem dneska párkrát viděla," zasmála jsem se taky.

Když jsem pak zjistila, že to celé nebyl fór, bylo mi dost stydno.

„Já si nemyslím, že ho unesli," říkal mi kamarád později nad pivem. „Spíš utekl. To se stává docela často, že už to nezvládají, a tak jednoho dne zmizí. Existuje dokonce agentura, která jim pomáhá začlenit se do normálního života."

„Oni totiž neumí skoro nic," pokračoval, když jsem se zatvářila nechápavě, „celý život studovali jen Tóru. A tak je tam učí počítat, základy biologie, a jak se bavit s holkama."

Layla Bartheldi
II. ročník, Literární tvroba

O díle:

Příběhy, které jsem si psala, když jsem se v určité zvláštní fázi života poflakovala po Izraeli a Palestině. Dostávala jsem se tam do mnoha nových a neočekávaných situací a hledala jsem cestu, jak se se všemi vjemy a zkušenostmi vyrovnávat. Osvědčil se mi sarkasmus a alkohol. Také jsem si tam osvojila jedno velké moudro — člověku je líp, když si nalže, že je mu dobře. Tak *lechaim* (hebrejsky na zdraví)!

V ŘADĚ

V řadě
Anna Hladká

Anna Hladká
II. ročník, Fotografie a audiovize
O díle:
Fotografie byly pořízeny během studia na VŠKK v rámci různých zadání, a tak patří do různých souborů. Když jsem je však zpětně procházela, narazila jsem u některých na propojující prvek – řazení objektů do řady. A vzhledem k tomu, že já vybočuji celý život, řekla jsem si, že by mohlo být fajn zůstat pro změnu jednou v řadě.

PhDr. Pavel Šidák, Ph.D. převyprávěl povídku *Pouť Krkonošská* (1833) Karla Hynka Máchy

ROMANTICKÉ HOŘE NA ROMANTICKÉ HOŘE

Jest ošklivý slogan – CK Mácha zve na projížďku žánrovou krajinou. *Pouť krkonošská*, jedno z nejpodivuhodnějších děl české literatury, bývá chápána jako povídka, ale je to také sen, elegie, balada, horor, dotýká se literatury hagiografické, je to text s tajemstvím, je to manifestovaná (a odkládaná) enigmatická profetie (Máchova specialita: říká, co ví, že poví, varuje, abychom, až uslyšíme, nezapomněli, opakuje, upozorňuje – a nic neřekne). *Pouť* lze číst jako encyklopedii romantických motivů. Zanechav za sebou „hrobky králů českých v chrámu Pražském“ (motiv vlastenecký a historickofilní), ubírá se černě oděný poutník, jehož „temné vlasy syčely ve větru kolem bledých lící a pěkného čela“ (motiv obecně romantický), pustou, téměř vesmírnou krajinou na horu vysokou velmi, na střechu světa (titanismus!), totiž na Sněžku, kde nachází zborcený gotický chrám s mrtvými, avšak k životu se probouzejícími mnichy (motiv mystický); „i vběhl jinoch v síň a v běhu rozličné činil na ně otázky“; po třech hodinách s hrůzou vyběhne ven, sestupuje zpět do nížin, kde „zdála se před ním vznášeti bledá postava ženská; mrtvé oko upřené bylo vzhůru ke kříži […] pysky zesinalé budily hrůzu“ (motiv fantastický). Až doposud se zdá Mácha být předchůdcem Tolkienova *Hobita*, vyprávění „o cestě tam a zase zpátky“; jenže Máchův poutník, zestárlý za jednu noc o mnoho let, nalézá v lůně pohostinné nížiny klid – jakožto mrtvola. Pouť je výrazně intertextuální (Novalis, Jean Paul, Walter Scott aj.), intermediální (prozkoumejte jen vztah textu a obrazů Antonína Mánesa, Ludvíka Kohla nebo knížete romantického gesta, Caspara Davida Friedricha) a intratextuální (vznikla syntézou Máchova fragmentu *Poutník* z předjaří 1833 a textu nazývaného *Sen* z března téhož roku, ale komplikovaně a mnohovrstevnatě se zrcadlí i v dalších Máchových textech). A zde se rodí soutěžní otázka: V jakém odborném periodiku publikovala Markéta Kořená popis textových a narativních mechanismů při převodu zápisu snu do uměleckého díla?

Red Hook
Náměstí Hrdinů 1034/6,
Praha 4 - Nusle
Po-Pá 11h - 01h
So-Ne 16h - 01h
Espresso 35,-
Polední menu 105,- / 115,- / 125,-
Wi-Fi/TV/Kuřácká (v době obědů ne)

ŠÍLENĚ HLADOVÁ PRINCEZNA

Veronika Šaumanová

Bylo, nebylo. Za mnoha zaparkovanými auty, jedním pekařstvím, bankomatem od Reiffeisenbank a dvěma přechody nacházel se podnik Red Hook. „Nacházel“ říkám proto, milé děti, že ho zavřeli. Ale nezoufejte! Království mexických dobrot, prapodivné výzdoby a ucházející kávy je dnes znovu otevřeno – jen o jeden blok dál. Jest to místo studenty VŠKK velmi oblíbené a frekventovaně navštěvované. Pokud byste tedy náhodou sháněli některého studenta naší školy, zkuste zajít o polední pauze právě sem. Dost možná zde najdete někoho, kdo zná toho, koho sháníte a pokud ne, můžete si alespoň dát výbornou krémovou polévku za pětadvacet zlatých (v rámci poledního menu jen za deset!).

Ale nezoufejte! Království mexických dobrot, prapodivné výzdoby a ucházející kávy je dnes znovu otevřeno – jen o jeden blok dál.

Interiér je vyzdoben velmi netradičně. Stoly jsou staré, dřevěné a ne vždy mají kolem sebe židle stejného typu. V prostorách se střídají teplé barvy žluté, oranžové a červené. Stěny jsou ověšeny černobílými fotografiemi v rámech různých tvarů, barev a velikostí. Krom nich na zdech visí přehršel předmětů od poštovní schránky přes příbory, psací stroj, kapotu auta či mlýnky na maso až po rybu chycenou v ptačí klícce. Na první pohled si novic v podniku dost možná pomyslí, že taková kombinace předmětů nemůže fungovat, ale jako by snad nějakým kouzlem vše dohromady ladí.

Kouzlí se i v kuchyni. Ve stálé nabídce najdete několik druhů tortill, steaky, hamburgery, těstoviny i zapečené nachos. Ale pozor! Z tohoto menu se vaří až po třetí hodině (pokud tedy nejste pěkná studentka), do té doby platí jen menu obědové.

A jaká jsou negativa království Red Hook za sedmero zastávkami pražské integrované dopravy?

První výtkou je, že „Hook“ zdražil, což je, alespoň pro nás studenty, tristní zpráva. Bude tomu již třicet dní a nocí, co nás o tom milý pan číšník, který má dobrou náladu, i když nestíhá, poctivě informoval a zasvětil nás do černé magie rozdělení denních menu do tří cenových kategorií.

Nekuřáckým poutníkům by mohlo vadit, že Red Hook je rozdělen na kuřáckou a nekuřáckou část jen do úderu třetí hodiny odpolední. Po ní se štiplavý dým dostává k plné moci a zachvacuje celý podnik.

Jak je vidno, Red Hook má své proradné rarachy. Chce to plný měšec a nekuřáci se musí obrnit přinejmenším lehkou zbrojí. Ale co se dá dělat, když ty špenátové noky jsou tak neodolatelně lahodné?

A tak se do „Hooku“ vydávají čestní panoši i cudné panny z VŠKK o poledních pauzách i nadále. A pokud nezemřeli (nebo nedostudovali), sedávají tam dodnes.

„JAK BYSTE bojovali S medvědem?“

Jan Uhlík
II. ročník
Literární tvorba

Je to jednoduché. Hrát špinavou hru! Vzpomeňte si na střední. Co jste udělali, když vás tyran zahnal do kouta? Lehli si a brečeli! Ne, teď vážně. Pořádná rána mezi nohy! Samozřejmě potřebujete, aby méďa stál. Když bojuje na čtyřech, vyprovokujte ho rukama nad hlavou a šíleným řevem přímo z nejhlubších koutů duše. Díky tomu vystaví hruď a bum! Stačí tam pustit jednu stallonovku, případně vandamovku s otočkou! Výhra v kapse! Pokud tedy nejde o samici. To už se pak musíte zeptat někoho jiného. Třeba DiCapria!

PhDr. Blanka Nedvědová, Ph.D.
Prorektorka pro studijní záležitosti

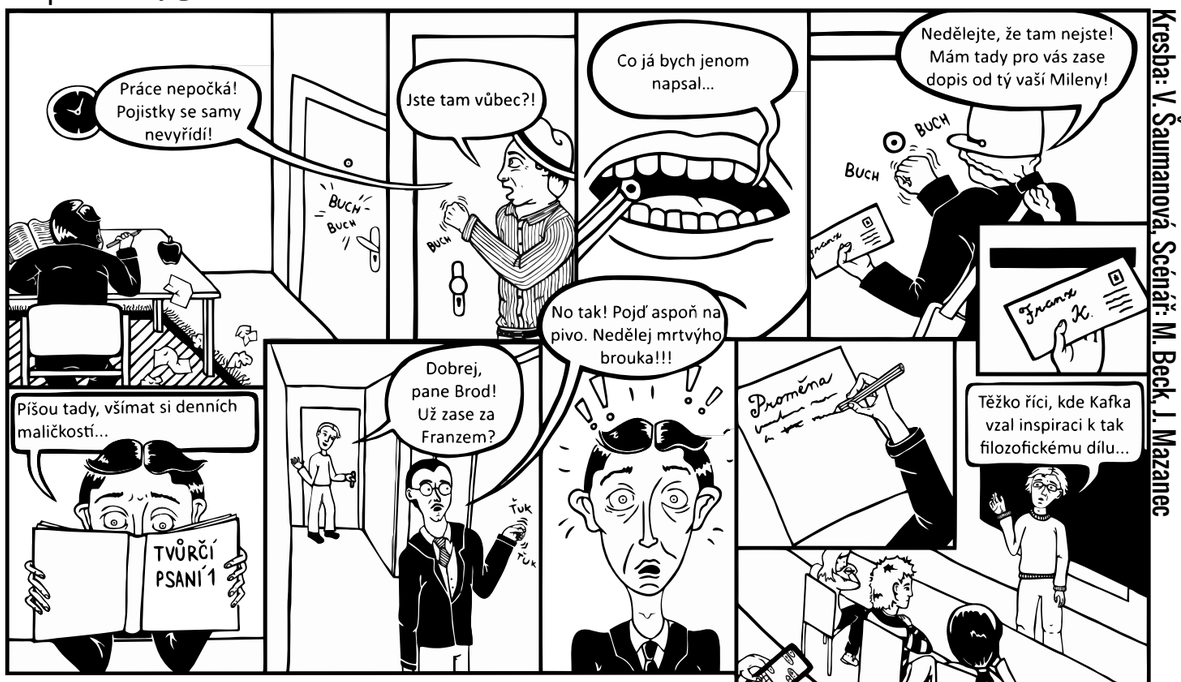
Tak s tím mám vpravdě bohaté zkušenosti. Bojovat s medvědem nedoporučuji. Je to bytost sebevědomá, svobodná a silná. Ale budiž. Máte pro něj nějakou báječnou nabídku, on to nechápe, a zaútočí? Křičte a mávejte rukama. Přinejmenším to na chvíli zaměstná jeho pozornost. Pak se s ním přece jen zkuste domluvit nebo ho ukecat, případně obelstít. To považuji za krajní možnost. Stejně na to dříve či později přijde, a ohlodá Vás jak jablko. V případě útoku bez výhledu na domluvu je možné předstírat, že jste jen jeho vidina, využít okamžiku překvapení, ze zálohy ho klackem křáchnout po květáku a vzít čápa.

Anna Štičková
II. ročník
Literární tvorba

Medvědecky, to se rozumí. Pamatuju si jednu hodinu s doktorem Šidákem, kde nám napínavě líčil, jak se lidé dříve medvěda báli a věřili v sílu slov, a proto přestali tohoto obrovitého tvora oslovovat jeho pravým jménem. Začali mu raději říkat pseudonymem. Medvěd. Ten, který ví, kde je med. Přezdívka se vžila natolik, že všichni, včetně tvora samotného, zapomněli, jak zní jeho pravé jméno. A uznejte sami, bojovat s někým, kdo neví, jak se jmenuje, není možné, protože to, co lidé nepojmenují a rozumem nepostihnou, jako by neexistovalo. S medvědem se tedy bojovat nedá.

Kresba: V. Šaumanová, Scénář: M. Beck, J. Mazanec

JAK TO BYLO S... Franzem KAFKOU!

Evoluce

Darwinova teorie tvrdí –
„Předchůdcem je gorila.“
Na to dnešní člověk prdí,
ten byl spíše hyena!

Umění

Než aby Čech v neděli šel do galerie –
pohlédnout na sochu, na obraz;
vyrazí do hospody, kde se zpije
…pod obraz

Michal Beck

DOBRÁ ČEŠTINA

www.dobracestina.cz

Dobrá čeština sdružuje autory a redaktory, kteří chtějí psát dobře česky a pomáhat i všem ostatním, kteří usilují o totéž.

Chcete-li mít jistotu, že vaše texty budou mít náležitou úroveň a styl, že vzbudíte pozornost a respekt těch, jimž jsou určeny, a především – že jimi vyjádříte to, co chcete, využijte našich služeb.

Nabízíme

Opravy textu
základní gramatická, pravopisná a typografická korektura

Úpravy textu
kromě opravy textu i jeho očištění od formulačních nedostatků, šroubovaných vět, nadbytečných slov, od automatismů, klišé a nezáměrného opakování. Cílem je upravit text po stránce lexikální, větné, kompoziční i stylové do kultivované podoby
U knih, publicistických či odborných textů patří k úpravám i strukturování na kapitoly a volba vhodných titulků či mezititulků

Ověřování informací, reálií a citací
v textech, které obsahují osobní a zeměpisná jména, názvy institucí či reálie ze specializovaných nebo cizojazyčných oblastí (zejména v překladech) je potřeba ověřit a sjednotit jejich grafickou a pravopisnou podobu na základě platných norem či věrohodných zdrojů

Přepis textu
nabízíme elektronický přepis strojopisu, rukopisu, audionahrávky či videozáznamu

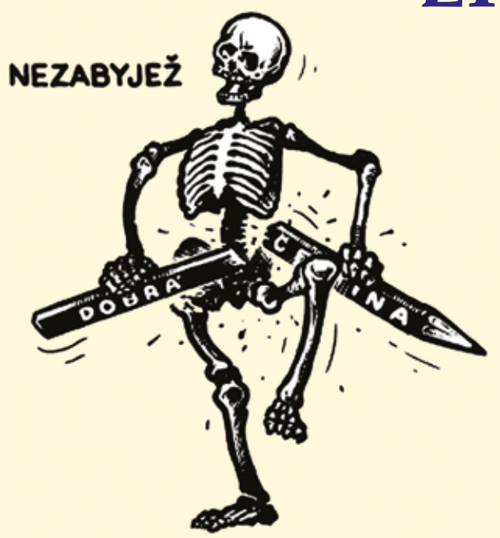
Překlad textu
překládáme z angličtiny do češtiny (komerční i odborné texty) a ve spolupráci s rodilými mluvčími též kratší texty z češtiny do angličtiny (abstrakty, resumé apod.)

Tvorbu textu na míru
potřebujete-li text určitého žánru, který neumíte sami vytvořit, ale máte jasnou představu o jeho funkci, smyslu a rozsahu i potřebné podklady, napíšeme ho

kontakt
www.dobracestina.cz
info@dobracestina.cz
733 669 340

LITERÁRNÍ BAŠTA

www.dobracestina.cz/basta

Fejtónky, literární recenze, ukázky knih i zprávy v samostatných rubrikách

Dobré zprávy
Dobrá kniha
Dobrá pasáž
Moje řeč
Nedělnička
Doktorky radí

„Smyslem **života je** dopřát **si *blbosti.*“**

— Josef Škvorecký

(Dopřejte si ji s časopisem Povstalec)

VŠKK